

GUVERNUL
ROMÂNIEI

INSTITUTUL PENTRU
STUDIAREA PROBLEMELOR
MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

400697 Cluj Napoca
Str. Gavril Muzicescu, nr. 5
Tel: 0364 103 154; 0364 116 261
Fax: 0364 103177
E-mail: office@ispmn.gov.ro
www.ispmn.gov.ro

Bogdándi, Zsolt: *A kolozsmonostori konvent a fejedelemség korában* [Conventul din Cluj-Mănăstur în perioada Principatului]. Cluj-Napoca: Erdélyi Múzeum-Egyesület, ETF 274, 2012. 220 p.

Abstract. Pe teritoriul Principatului Transilvaniei existau trei instituții ecleziastice care îndeplineau funcția de loc de adevărit și emiteau documente autentice: capitul Transilvaniei cu sediul la Alba Iulia, conventul din Cluj-Mănăstur și capitul din Oradea. Activitatea din perioada medievală a acestor instituții a fost deja în mare parte discutată în diferite studii și articole, dar cercetarea nu s-a axat până acum pe perioada Principatului. Cartea de față prezintă caracteristicile activității de emisie a documentelor autentice efectuate de către locurile de adevărit din Principatul Transilvaniei prin exemplul conventului din Cluj-Mănăstur, locul de adevărit ale cărui protocoale s-au păstrat în mare parte. Problema principală la care cercetarea caută răspuns este dacă instituția secularizată, mutată și reorganizată împreună cu arhiva sa în interiorul zidurilor orașului Cluj, a reușit să satisfacă nevoile societății transilvănene în ceea ce privește emisia și păstrarea documentelor. De asemenea, cercetarea a urmărit și prezentarea detaliată a organizării și a modului de funcționare a conventului precum și rolul jucat de acesta în perioada Principatului.

Keszeg, Vilmos: *Történetek és történetmondás Detrehemtelepen* [Narațiuni și naratori în satul Triteni Colonie]. Cluj-Napoca: Erdélyi Múzeum-Egyesület, 2012. 287 p. și CD.

Abstract. Volumul face parte din colecția *Emberék és kontextusok* [Oameni și contexte] care publică ediții critice de izvoare din secolul 20. Lucrarea de față propune prezentarea modificării statutului, subiectului și funcțiilor narațiunilor de-a lungul secolului 20. Culegerea conține povestirile a 30 de persoane.

Kocsis János, născut în anul 1932, și-a însușit repertoriul narativ al familiei. Având o viziune arhaică, basmele populare și legendele mitice erau povestirile sale preferate, prezentate în familie, în vecinătate, în timpul navetei și în pauzele de masă ale muncilor agricole și din uzină. El a rămas ultimul povestitor al satului. În același timp, locuitorii satului au format și au îndrăgii un repertoriu cu totul diferit. Din acest repertoriu fac parte întâmplările adevărate ale locuitorilor satului legate de marile evenimente din secolul 20: formarea localității, cele două războaie mondiale, colectivizarea, migrația din timpul comunismului și din perioada postbelică. Aceste narațiuni au un caracter biografic și autobiografic.

Peti, Lehel – Vilmos Tánzos (eds.): *Language Use, Attitudes, Strategies. Linguistic Identity and Ethnicity in the Moldavian Csángó Villages* [Folosirea limbii, atitudini, strategii. Identitate lingvistică și etnică în satele de ceangăi din Moldova]. Cluj-Napoca: ISPMN, 2012. 286 p.

Abstract. Volumul conține 12 studii care se ocupă atât de caracteristicile generale ale limbii ceangăilor din Moldova cât și de schimbările importante petrecute în cadrul acestei minorități. Prin prisma cercetărilor lingvistice, sociolingvistice, sociologice, social-antropologice și istorice sunt abordate următoarele teme majore: încadrarea dialectologică, uzul limbii (schimbare a regimului lingvistic, asimilare, competențe lingvistice), identitatea etnică și cea lingvistică, ideologiile lingvistice laice, științifice și politice. Volumul conține o serie de anexe: 1) numele localităților menționate în studii în limba maghiară și română, 2) tabele, la nivelul localităților pe anii 1996 și 2008-2010, cu estimări privind numărul vorbitorilor de limba maghiară ai populației romano-catolice încadrați în patru categorii (limba maternă, a doua limbă, pasivă, nu cunoaște limba), indicând și raportul categoriilor de vârstă, 3) o hartă care prezintă cele mai recente estimări.

Volumul poate fi accesat parțial pe pagina web a ISPMN: <http://ispmn.gov.ro/nodes/term/slug:carti>.

- simpozioane, conferințe, mese rotunde, workshop-uri

Seminarul *Csángó Seminar [Despre ceangăii din Moldova], Jyväskylä (Finlanda), 6–7 martie 2012*

Descriere. Seminarul internațional și multidisciplinar a fost organizat de către Departamentul de Istorie și Etnografie, respectiv Departamentul de Artă și Cultură al Universității din Jyväskylä cu scopul de a discuta posibilitățile și provocările cercetărilor de teren în rândul ceangăilor din Moldova. Mai precis, seminarul s-a concentrat pe însumarea cercetărilor deja efectuate, probleme practice și metodologice ale cercetărilor de teren, precum și pe practicile etnopolitice care țin de situația ceangăilor.

Pentru mai multe informații accesați pagina web a Universității din Jyväskylä:

<https://www.jyu.fi/hum/laitokset/hungarologia/Konferenssit/csango-seminar-6-7-march-2012-jyvaskyla>.

Expoziția *Cultura tradițională a românilor din Zăbala, Sfântu Gheorghe, 6 martie –15 aprilie 2012*

Descriere. Materialul expoziției organizate de către István Kinda, Ferenc Pozsony și Attila Vass constituie patrimoniul Muzeului Etnografic Ceangăiesc din Zăbala. Muzeul din Zăbala, în prezent Secție externă a Muzeului Național Secuiesc din Sfântu Gheorghe, în ultimii ani are un rol important în cercetarea, colecționarea, conservarea și valorificarea culturii materiale a etniilor conviețuitoare din regiunea Zăbala–Covasna prin conferințe, expoziții, publicații în țară și în străinătate. Din acest program face parte și expoziția temporară intitulată *Cultura tradițională a românilor din Zăbala*, ce a avut vernisajul în data de 6 martie 2012 în Sala Toleranței a Muzeului Național Secuiesc din Sfântu Gheorghe.

Expoziția de față prezintă uneltele, textilele și mobilierul interioarelor tradiționale românești a anilor 1930 din Zăbala, obiectele și fotografiile obiceiurilor legate de marile evenimente ale vieții: nașterea, nunta și înmormântarea. Întrucât ocupația tradițională a românilor din sat este păstoritul, expoziția prezintă în detaliu obiectele, uneltele legate de oieritul și păstoritul montan din zonă prin reconstrucția unei stâne cu adăpostul ciobanului. Cercetările legate de expoziție au fost organizate de Catedra de etnografie și antropologie maghiară a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. Cuvântul de deschidere a fost rostit de dr. Virgil Ștefan Nițulescu, directorul Muzeului Țăranului Român din București, dr. Ligia Fulga, directoarea Muzeului de Etnografie din Brașov și de Ioan Bercu, protopop ortodox de Covasna.

Conferința *A romániai szórványkutatások legújabb eredményei [Rezultatele cele mai recente ale cercetării diasporei interne din România], Budapesta, 20 martie 2012*

Descriere. Conferința a fost organizată de către Institutul pentru Cercetarea Minorităților Etnice și Naționale și Institutul de Etnografie din cadrul Academiei de Științe Maghiare (MTA). Lucrările s-au desfășurat pe trei secțiuni, prelegerile fiind susținute preponderent de cercetători din România. În cadrul primei secțiuni s-a discutat despre tendințele noi în abordarea teoretică și metodologică a diasporei, respectiv posibilitățile de revitalizare a acestor comunități; a doua secțiune a oferit cadrul pentru prelegeri și discuții pe rezultatele preliminare ale recensământului din 2011, iar în ultima secțiune au fost prezentate cercetări etnologice, cultural-antropologice și istorice.

Mai multe informații găsiți pe site-ul Institutului pentru Cercetarea Minorităților Etnice și Naționale:

http://www.mtaki.hu/hirek/hirek_20120307_003755.html.

Prelegerea publică *Language, Religion, and the Politics of Difference [Limbă, religie și politica diferenței] susținută de către Rogers Brubaker, Cluj-Napoca, 24 martie 2012*

Descriere. Prelegerea susținută de către Rogers Brubaker, profesor la UCLA, a avut loc la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, organizatorii evenimentului fiind Fundația Max Weber, Institutul de Sociologie și Asistență Socială și Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale.

Prelegerea a abordat noile tendințe sociale și politice în gestionarea diferențelor culturale care continuă să fie axate pe limbă și religie. Ambele oferă cadru pentru identificare, construirea diferențelor și similarităților, producerea și reproducerea comunităților în numele cărora sunt formulate pretenții la recunoaștere, resurse și reproducere. Pe lângă aceste similarități

sunt însă diferențe importante în organizarea socială și expresia politică a limbii și religiei, ceea ce este de obicei neglijat în cercetări. În lumea modernă, limba a fost politizată la un nivel atotpătrunzător, pe când religia s-a retras în sfera privată și a fost depolitizată. Migrația generează noi forme ale eterogenității lingvistice și religioase, dar pluralismul religios este mai robust intergenerațional și mai profund instituționalizat decât pluralismul lingvistic. Pe când conflictele de limbă au pierdut din forță în ultimele decenii, conflictele asupra religiei s-au intensificat, fiind generate de renașterea ideilor despre religia publică. Se pare că religia tinde să devină mai importantă decât limba în dezbaterile despre politicile de adaptare a eterogenității culturale, astfel tendințele de lungă durată fiind inversate complet.

Împreună cu Margit Feischmidt, Jon Fox și Liana Grancea, Brubaker este coautor al cărții *Nationalist Politics and Everyday Ethnicity in a Transylvanian Town* (Princeton: Princeton University Press, 2006). Cartea a fost tradusă recent în limba română cu titlul *Politică naționalistă și etnicitate cotidiană într-un oraș transilvănean* (Cluj-Napoca: ISPMN & Kriterion, 2010) și în limba maghiară cu titlul *Nacionalista politika és mindennapi etnicitás egy erdélyi városban* (Budapest: L'Harmattan, 2011).

Prelegerea *O pledoarie pentru semitica comparată* susținută de către Adrian Măcelaru la Centrul de Studii Ebraice „Goldstein Goren”, București, 29 martie 2012

Descriere. Centrul de Studii Ebraice „Goldstein Goren” al Universității din București a organizat la sediul său prelegerea *O pledoarie pentru semitica comparată* susținută de dr. Adrian Măcelaru de la MAE. Adrian Măcelaru este unul dintre cei mai cunoscuți absolvenți ai Secției de limba arabă, Facultatea de Limbi Străine, Universitatea București, unde și-a luat doctoratul în anul 2006, cu un studiu despre cauzativul arab în perspectivă semitică. Cunoscător și vorbitor a mai multor limbi semitice, colaborează cu institute de cercetare lingvistică din SUA, Germania, Polonia, Olanda, Irak și Qatar, fiind preocupat de studiul comparativ-istoric al limbilor semite și de tipologia lingvistică. Diplomat, ambasador, Adrian Măcelaru îmbină cariera de cercetare cu studiul științelor politice.

Mai multe informații pot fi obținute de la Felicia Waldman, la adresa: fwaldman@gmail.com.

▪ anunțuri

Școala de vară *Ethnic and Religious Minorities and Majorities – For a Democratic Intercultural Dialogue at the European Union Eastern Border* [Minorități și majorități etnice și religioase – Pentru un dialog intercultural democratic la frontiera de est a Uniunii Europene], Oradea – Cluj-Napoca – Târgu Mureș – Sighișoara – Brașov – Bran – Predeal – Sinaia – Sibiu – Deva – Stâna de Vale – Oradea (Romania), 2–8 iulie 2012

Descriere. Școala de vară este organizată de către Institutul de Studii Euroregionale Oradea-Debrecen (Universitatea din Oradea, Departamentul de Relații Internaționale și Studii Europene) cu suportul Comisiei Europene, prin intermediul Programului Jean Monnet. Pe parcursul celor 7 zile, participanții vor beneficia atât de cursuri teoretice și dezbateri interactive asupra problematicilor relațiilor dintre majoritate și minoritate, cât și de aplicații practice de teren în spațiul transilvănean. Sunt avute în vedere vizitarea unor localități și regiuni cu o mare diversitate etnoconfesională, dar și unele cu specific românesc, maghiar, german sau rom. Programul școlii de vară cuprinde totodată și vizitarea unor obiective de patrimoniu cultural specific Transilvaniei, de la bisericile și mănăstirile din lemn, la cele din piatră, de la cetăți (ex. Sighișoara, Râșnov, Deva), castele, palate (ex. Castelul Bran, Catelul Peleş al Regilor României din Sinaia; dar și Palatul „Regelui internațional al rromilor” Cioabă din Sibiu), la muzee ale satelor transilvănene (ex. ASTRA Folk Civilisation Museum, Sibiu). Un accent deosebit este pus pe: surprinderea relațiilor dintre majoritatea românească/ortodoxă și comunitățile minoritare; viața cotidiană a acestor comunități, specificul satelor transilvănene tradiționale de munte și de câmpie ale tuturor grupurilor etnice din Transilvania. Taxa de participare este de 150 euro (sunt suportate toate cheltuielile de organizare și desfășurare – materiale, echipamente, cursuri, dar și de cazare, masă și transport pe perioada desfășurării școlii de vară).

Termenul limită de depunere a aplicației este 1 mai 2012.

Mai multe informații pot fi găsite pe pagina web IERS: <http://www.iser.rdsor.ro/events.htm> sau pot fi solicitate la Mircea Brie, persoana de contact, la adresa: brie@igri.ro.

▪ despre buletinul informativ *Noutăți*

Lucrările științifice recent apărute și evenimentele de importanță majoră în domeniul cercetării minorităților naționale din România incluse în acest buletin informativ nu constituie o listă completă. Cei interesați să coopereze la realizarea lui sunt rugați să ne contacteze la adresa centru.doc@ispmn.gov.ro. Cei care nu doresc să primească acest buletin informativ sunt invitați să ne contacteze în acest sens.

Informații detaliate în legătură cu proiectul *Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România* și numerele anterioare ale buletinului informativ se găsesc pe pagina de internet ISPMN [<http://ispmn.gov.ro/>].